

EU-upplysningen

Din guide till EU-undervisning

Lärarhandledning

EU-upplysningens uppdrag

EU-upplysningen har riksdagens uppdrag att ge allmänheten opartisk och allsidig information om EU, det svenska medlemskapet och EU-arbetet i riksdagen.

Vi ska möta allmänhetens informationsbehov och vara lika tillgängliga i hela Sverige. Informationen ska också vara anpassad till ett svenskt perspektiv.

EU-upplysningen är en aktör utan egenintresse. Det innebär att vi varken driver någon opinionsbildning eller debatt i EU-frågor. Vi representerar inte heller politiska partier, myndigheter eller EU:s institutioner.

Detta gör EU-upplysningen för dig!

EU-upplysningen erbjuder fakta om EU, informerar om EU-arbetet i riksdagen samt ger vägledning till fördjupad information om EU.

EU-upplysningen har fyra verksamheter för dig:

- Svartsservice – ring eller mejla dina frågor om EU till oss.
- Webbinformation – ta reda på mer om EU på vår webbplats.
- Tryckt information – beställ vårt informationsmaterial om EU.
- Kurser och utbildningar för vidareinformatörer – kontakta oss för mer information.

EU-upplysningen

Sveriges riksdag, 100 12 Stockholm

Tfn: 020-250 000

Fax: 08-786 59 27

eu-upplysningen@riksdagen.se

www.eu-upplysningen.se

EU-upplysningen, augusti 2011

Text: Mats Andersson och EU-upplysningen

Grafisk produktion: BERG

Foto: Ulrica Zwenger samt Lubbe Garell (s. 40), Europaparlamentet (s. 12),

Europeiska kommissionen (s. 12, 48), Holger Staffansson (s. 12), Melker Dahlstrand (s. 54)

Tryck: Elanders, augusti 2011

ISBN: 978-91-86673-14-7

Det publicerade materialet får återges, helt eller delvis, under förutsättning att källan anges. Däremot får inte bilder och grafik mångfaldigas. Mångfaldigande i kommersiellt syfte är inte tillåtet.

Din guide till EU-undervisning

Lärarhandledning

Innehåll

En praktisk handledning	7
Makt och påverkan	12
Klimat, miljö och energi	32
Hälsa och trygghet	40
EU och omvärlden	48
Ekonomi och konsument	54
Fler källor till EU-information	62

Detaljerat innehåll

En praktisk handledning	7	Hur kan min röst bli hörd i EU?	21
Temainriktad och praktisk EU-undervisning.....	7	Hur viktigt är det att rösta?	22
Att hitta fakta till övningarna	7	Har EU något att säga till om där jag bor?.....	23
Övningarna.....	8	Vad bestämmer EU och vad bestämmer Sverige?.....	24
Nivåerna	9	Hur lika ska vi ha det?	25
Instruktioner till handledningen	10	Vad innebär EU:s fördrag?	26
Makt och påverkan	12	Före och efter Lissabonfördraget	27
Vem ska ha makten?.....	13	Kan allt röra sig fritt?	28
Vad är makt?	15	Hur fungerar EU egentligen?.....	29
Har andra världskriget med EU att göra?	16	Gäller mitt körkort i Rumänien?.....	30
Varför har unionen en egen domstol?	17	Klimat, miljö och energi	32
Varför gick Sverige med i EU 1995?	18	Vad har EU för djurskyddspolitik?	33
Hur ska vi medborgare kunna veta vad som händer?	19	Hur mycket varmare kommer det att bli i Europa?	34
Är jag gävlebo, svensk, europé eller världsmedborgare?	20	Kommer torsken att ta slut?	35
		Vilka regler ska gälla för vår miljö?	36

Vad har jag på mig?	37	Hur stort är biståndet från EU?	52
Vilken är den viktigaste energikällan inom EU?	38	Ska det krävas visum av dem som vill resa in i EU?	53
Hur mycket kan man tjäna på glödlampor?	39	Ekonomi och konsument	54
Hälsa och trygghet	40	Varför handlar länder med varandra?	55
Vad gör EU för att motverka diskriminering?	41	Reklam för alla?	56
Hur länge kan man vara hemma med barnen?	42	Vad ska jordbruket få kosta?	57
Kan Sverige ha kvar Systembolaget?	43	Ska Sverige införa euron?	58
Vem ska stoppa trafficking?	44	Monopol eller inte?	59
Hur viktigt är det att kunna vara anonym?	45	Hur vet jag att köttfärsen är färsk?	60
Hur länge orkar man arbeta?	46	Betalar man samma skatt i alla EU-länder?	61
EU och omvärlden	48	Fler källor till EU-information	62
Vem ska få asyl?	49		
Ska EU ha en egen armé?	50		
Kan alla vara med i EU?	51		

En praktisk handledning

EU-upplysningen vill med *Din guide till EU-undervisning* inspirera dig som lärare och ge konkreta tips på hur du kan jobba ämnesinriktat med EU i klassrummet.

Det finns ett stort behov av praktiskt användbart undervisningsmaterial för lärare som undervisar om EU. Handledningen är tänkt att fylla en del av det tomrummet.

Den första utgåvan av denna handledning togs fram efter det att Skolverket gjort en undersökning om hur EU-undervisningen fungerade i gymnasieskolan. Verkets slutsats var bland annat att EU-undervisningen ofta fokuserade på EU:s historia, institutioner och beslutsfattande när eleverna istället vill fördjupa sig mer i hur EU påverkar konkreta frågor om till exempel miljö och asylpolitik. Handledningen tar fasta på detta och närmar sig EU utifrån de områden som eleverna efterfrågade.

I de nya ämnesplanerna i samhällskunskap som börjar gälla 2011 presenteras ett centralt innehåll som ska behandlas i kursen. I såväl årskurs 9 som i grundkursen för gymnasiet slås fast att EU är ett obligatoriskt innehåll i samhällskunskapen.

Temainriktad och praktisk EU-undervisning

Din guide till EU-undervisning ska möta elevernas behov och önskemål om EU-undervisning

kopplad till specifika ämnesområden. Den byggs därför upp kring fem centrala teman:

- Makt och påverkan
- Klimat, miljö och energi
- Hälsa och trygghet
- EU och omvärlden
- Ekonomi och konsument

Handledningen riktar sig främst till lärare som undervisar i samhällskunskap på grundskolans senare del och på gymnasiet.

Övningarna är konstruerade för att kunna sättas direkt i händerna på eleverna.

Upplägget följer temainriktningen och består av sex delar. Del 1 är den du läser just nu och den handlar om materialets syfte och disposition. Del 2–6 består av övningar för eleverna.

Att hitta fakta till övningarna

Övningarna i *Din guide till EU-undervisning* är delvis skrivna utifrån innehållet på EU-upplysningens webbplats. Eleverna kan även med fördel använda läroböcker och andra källor på internet för att söka information. När eleven löser B- och C-uppgifter blir arbetet med att hitta adekvat fakta en del av själva uppgiften. Ett källkritiskt förhållningssätt står som alltid i fokus. I slutet av guiden finns tips på andra informationskällor när det gäller EU.

Övningarna

Vissa övningar kan lösas på tre olika nivåer, A, B och C (se sidan 9). Alla övningar har en A-nivå men alla har inte B- och C-nivå.

Nivåerna ska inte jämföras med betygskriterierna utan anger olika karaktär av uppgifter. Det kan handla om vilket material som ska användas, vilka frågor som ställs och så vidare. Mer om detta finns att läsa på nästa sida.

Elevernas resultat går givetvis att bedöma utifrån betygskriterierna, men detta avgör du som lärare bäst själv, baserat på din expertkompetens.

Nivåerna

A Denna nivå syftar till att eleven ska få grundläggande kunskaper. Här behandlas fakta och begreppskunskap insatta i ett sammanhang. På denna nivå ska eleven bearbeta informationen och redogöra för sina kunskaper. Här kan det också finnas uppgifter där eleven undersöker och fördjupar sig i temat. Det kan till exempel röra sig om att undersöka Sveriges aktuella hållning i frågan, eller hur olika partier i riksdagen ser på detta. De diskussionsuppgifter som finns här utgår främst från elevens tyckande och förförståelse.

Övningarna innehåller ofta flera delar som det finns en tanke bakom att följa. Det kan handla om att man först tar ställning utifrån sina egna åsikter för att sen lära sig mer om frågan genom att undersöka den. Detta kan leda till en ny diskussion som tar hänsyn till att man nu vet mer och så vidare.

Exempel på en uppgift på denna nivå:

- Vilka ska skälen vara för att man ska kunna få asyl i en medlemsstat?
- Var ligger makten när det gäller asylpolitiken inom EU?

B På denna nivå använder eleverna kunskaper de införskaffat på A-nivån. Nyckelorden här är diskussion, reflektion och analys.

Exempel på uppgifter:

- Var i EU:s organisation fattar man beslut om asylpolitiken?
- Hur påverkar den fria rörligheten EU:s asylpolitik?
- Hur viktig anser du att en gemensam hållning kring asylpolitiken är? Skriv ned dina argument för eller emot. (Man kan tänka sig en debatt eller liknande.)

C Uppgifter på denna nivå löser man efter man har gjort A och B. Eleverna ska här kunna dra mer generella och avancerade slutsatser. Det kan till exempel handla om att man tar ett större grepp på asylpolitiken inom EU. Elever som kan mycket redan kanske kan gå direkt hit efter överenskommelse med läraren.

Exempel på uppgifter:

- Gör en lathund för asylsökande.
- Lös följande uppgift: Om EU skulle besluta sig för att införa en gemensam asylpolitik, hur skulle det gå till?
 - Initiativ
 - Beslut
 - Genomförande

Instruktioner till handledningen

Nedan förklaras de metoder, hänvisningar som återkommer i uppgifterna. Givetvis kan dessa begrepp definieras på fler sätt än de angivna. Presentationen visar hur det är tänkt att eleverna ska lösa just dessa uppgifter.

<i>Diskutera</i>	Eleven presenterar här sina egna åsikter. Detta kan göras muntligt eller skriftligt. Alla diskussionsinstruktioner är riktade till eleven som individ men kan givetvis lika gärna göras i grupp. I begreppet diskutera ingår givetvis att eleven motiverar och resonerar kring sina åsikter.
<i>Undersök</i>	Eleven använder webben för att söka svar på frågorna. Även denna instruktion riktar sig till eleven som individ men uppgiften går lika bra att göra i grupp, muntligt eller skriftligt.
<i>Fundera själv</i>	Eleven ska stanna upp och tänka till med pennan i hand. Detta görs före diskussion eller undersökning.
<i>Analysera</i>	Analysen kan handla om att resonera kring orsaker och konsekvenser. Den ska vara konkret, det vill säga resonemangen ska vila på relevanta exempel från de faktamaterial som ligger till grund för analysen.
<i>Motivera</i>	Viktigt att eleven motiverar sina svar och underbygger dem med argument, fakta och så vidare – allt beroende på uppgiftens karaktär. Frågor att ställa till eleven för att denne ska motivera kan vara: <ul style="list-style-type: none"> • Hur menar du? • Varför menar du att det är så?
<i>Brainstorm</i>	Här associerar eleven fritt kring en viss fråga. När man gör en brainstorm i grupp är det viktigt att alla associationer noteras utan att värderas. Man får alltså inte kommentera vad de andra säger.
<i>PM</i>	Text utan större krav på formalia. Den kan göras såväl individuellt som i grupp. Omfattningen av PM:en varierar utifrån uppgiftens karaktär.

<i>Debattartikel</i>	Här ska eleven argumentera för något. Det kan vara en egen uppfattning eller ett visst perspektivs åsikt. Om eleverna inte tränat att skriva denna typ av text kan de läsa debattartiklar och insändare. Instruktioner om hur man skriver kan sökas på webben eller i läroböcker i svenska.
<i>Ledare</i>	Det är bra om eleven får läsa några ledare för att lära sig formen. Instruktioner om hur de ska skrivas kan sökas på webben.
<i>Faktamaterial</i>	Faktamaterialet för övningarna finns bland annat på EU-upplysningens webbplats.
<i>Tidningsartiklar</i>	Sökes i Presstext och Mediarkivet. Dessa har de allra flesta skolor tillgång till.
<i>Värderingsövning</i>	<p><i>Röda och gröna kort</i></p> <p>Detta är ett sätt att hålla värderingsövningar med hjälp av röda och gröna kort. Det går till på följande sätt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varje deltagare ska ha ett rött och ett grönt kort. • Kursledaren presenterar ett påstående, t.ex. Jag äter bara ägg från frigående höns. • Deltagarna håller upp ett rött kort om de inte instämmer och ett grönt om de instämmer. • Utifrån detta låter sedan kursledaren någon/några från varje läger att presentera sina tankar. • Om någon håller upp båda och har ett eget förslag så bildar det en tredje grupp. Detta är inget man behöver instruera om i förväg utan det sker nästan alltid ändå. <p>Denna form av värderingsövning går snabbt och ger en bra överblick av vad gruppen anser om ett visst ämne.</p>

Makt och påverkan

Vem ska ha makten?

Under 1700- och 1800-talet formulerades många av de politiska idéer som är centrala än idag. En viktig del av detta var själva formen för politiken. Hur skulle en stat styras? Vem skulle få bestämma, och om vad? Den franske upplysningsfilosofen Charles-Louis de Secondat Montesquieu hade en idé om hur makten i en stat skulle delas. Många stater tog intryck av Montesquieus idéer. I Sveriges författning från 1809 har man använt sig av Montesquieus idé om maktindelning.

Undersök:

- Hur och varför skulle makten delas enligt Montesquieu?
- Hur kan man se att Montesquieus principer återfinns i
 - det svenska statskicket
 - EU:s organisation

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk eller läroböcker i samhällskunskap och historia.

När politiska beslut ska fattas har riksdag och regering rätt att fatta beslut inom vissa områden och EU inom vissa. De olika politiska institutionerna har sin bestämda funktion.

Undersök:

- Vilka likheter och skillnader finns det mellan beslutsfattande i det nationella svenska politiska systemet och i EU:s organisation för beslutsfattande?
- Visa vilka likheter och skillnader som finns genom att beskriva en fråga från förslag, via beslut, till genomförande.

I och med Sveriges medlemskap är EU en del av det svenska politiska systemet. Vissa frågor har flyttats från den nationella, svenska nivån till EU-nivå. Istället för att beslutas av Sveriges riksdag är det kommissionen, ministerrådet och Europaparlamentet som beslutar i dessa frågor.

Undersök:

- Vilka olika slags EU-regler finns det som påverkar vad vi själva får/inte får besluta om i Sverige?
- På vilka sätt påverkar dessa regler Sverige?

Diskutera:

- Vad kan för- och nackdelarna vara med att flytta beslut från nationell nivå till EU-nivå?

B

»All offentlig makt i Sverige utgår från folket.«
Detta står att läsa i regeringsformen som är en grundlag som utgör grunden för det svenska politiska systemet.

- Hur kan du som individ påverka det politiska systemet i Sverige?
- Vem/vilka har makten i Sverige och i EU? Använd denna frågeställning och gör en jämförelse mellan det svenska politiska

systemet och EU:s institutioner och organisation.

- Parlamentarismen är en bärande princip i det svenska politiska systemets styrelsesätt. Vad menas med parlamentarism? Kan man säga att EU styrs enligt denna princip?

Besvara frågorna skriftligt. Du kommer att ha användning för svaren i uppgift C.

C

Utgå från de kunskaper om Sverige och EU du fått ovan och jämför dessa med USA:s statskick. Hitta likheter och skillnader både när det gäller hur beslut fattas och vem som har makten i systemet.

Redovisa genom att »plocka russin ur kakan« (ta det bästa ur alla systemen) och skapa ett politiskt system som du anser vara det bästa. Redovisa muntligt med hjälp av en PowerPoint som visar hur du tänkt dig ditt politiska system.

Vad är makt?

Makt är ett ganska svårfångat begrepp som kan betyda olika saker i olika sammanhang.

Diskutera:

- Vad betyder begreppet för dig? Skriv en kort text där du resonerar kring detta, skriv i fem minuter.
- Bilda en grupp och läs upp era texter för varandra. Diskutera likheter och skillnader.
- Arbeta fram en gemensam definition av begreppet makt i er grupp. Ni måste vara överens.

› Gå till ett par uppslagsverk och titta på deras definition av begreppet.

- Diskutera likheter och skillnader mellan dessa definitioner och er grupps definition.

Tänk dig att något ska beslutas i er klass, det kan handla om studentskiva, en resa eller liknande. Beslutet ska fattas genom att halva klassen ska få lägga fram förslag och den andra halvan ska få besluta vilket av förslagen som ska genomföras.

- I vilken av dessa grupper skulle du helst vara med? Skriv en kort motivering.
- Diskutera i klassen.

Undersök:

- Vilken/vilka institutioner i EU:s organisation får lägga fram förslag eller fatta beslut?
- Finns det liknande uppdelningar i det svenska politiska systemet?

A

Analysera:

- Varför är det olika institutioner i EU:s organisation som får lägga förslag samt fatta beslut?

Presentera din analys muntligt i grupp.

B

Jämför hur stor möjlighet följande har att få igenom ett eget förslag:

- en riksdagsledamot i opposition (någon som tillhör ett parti som inte ingår i regeringen)

- en riksdagsledamot som tillhör ett regeringsparti
- en Europaparlamentariker.

C

Har andra världskriget med EU att göra?

»Från Stettin vid Östersjön till Trieste vid Adriatiska havet har en järnridå sänkts tvärs över kontinenten.«

Detta är den mest kända passagen ur ett tal som den före detta brittiske premiärministern Winston Churchill höll 1946 vid Westminster College, Fulton USA. Det han gör är att sammanfatta sin bild av det politiska läget i Europa efter det andra världskriget.

A

Använd webben för att läsa fler utdrag ur talet eller för att höra Churchill själv.

- Ta fram en karta över Europa 1946. Dra en tänkt linje mellan Stettin och Trieste. Vilka länder hamnar på varsin sida om linjen?
- På vilket sätt kan denna uppdelning av Europa ha påverkat att olika länder när-

made sig varandra? Hur kan det ha bidragit till bildandet av dagens EU?

- Gör en tidslinje där de viktigaste händelserna och överenskommelserna som lett fram till EU presenteras kort.

› I denna övning kan du ha användning av en lärobok i historia.

B

Det andra världskriget kom att få en mycket stor betydelse för det Europa som växte fram efter kriget. Att det som hade skett inte skulle få ske igen var något som de flesta stater var överens om.

Analysera:

- Vilken betydelse hade det andra världskriget för det ökade europeiska samarbetet som ledde fram till EG? Tror du att EU hade bildats även om det andra världskriget inte ägt rum?
- På vilket sätt har Tyskland och Frankrike varit huvudrollsinnehavare i det framväxande europeiska samarbetet?

Varför har unionen en egen domstol?

EU har en egen domstol som heter EU-domstolen. Den har sitt säte i Luxemburg och består av en domare per medlemsland.

Undersök:

- Varför finns det en EU-domstol?
- Vilka är domstolens huvudsakliga uppgifter?
- Hur går det till när ett fall hamnar här? Vem kan initiera (ta initiativ till) detta?
- Vilken betydelse har domstolen inom EU om man jämför med medlemsländernas eget rättssystem?

Sverige har varit inblandad i mål som tagits upp i EU-domstolen. Ta reda på ett sådant fall och sammanfatta vad det handlade om samt hur det slutade. Här följer några tips:

- Konflikten i Vaxholm gällande byggnadsarbetare
- Systembolagets vara eller inte vara

➤ Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

A

I Sverige har vi olika rättsinstanser för olika uppgifter, vid ett brottmål hamnar man i tingsrätten medan ett överklagande av ett myndighetsbeslut behandlas i förvaltningsrätten. I Sverige finns också ett antal specialdomstolar. Det är skillnad mellan allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar.

- Analysera vilket förhållande svenskt rättsväsende har till EU-domstolen, vem har sista ordet vid en tvist? Inom vilka områden kan en tvist behandlas utifrån EU-rätten?

B

Vilka likheter och skillnader finns mellan domstolarna nedan? Jämför deras uppgifter, funktion och inflytande i respektive system.

- Högsta domstolen i USA
- Högsta domstolen Sverige
- EU-domstolen
- Europadomstolen

- Vilken av domstolarna har störst möjlighet att påverka den enskilde medborgarens framtid?

Redovisa genom att diskutera i grupper. Själva jämförelsen ska göras i någon form av schematisk grafisk uppställning och lämnas skriftligt.

C

Varför gick Sverige med i EU 1995?

Den 1 januari 1995 blev Sverige medlem i EU. Ansökan lämnades in 1991.

A

Undersök:

- Varför hade Sverige en folkomröstning inför medlemskapet? De flesta folkomröstningar i Sverige är rådgivande för riksdagen. Hur skulle resultatet i den här omröstningen behandlas?
 - Har vi behövt ändra några svenska lagar i och med medlemskapet? Vilka lagar handlar det i så fall om och vilka ändringar har vi gjort?
- › För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk eller läroböcker i samhällskunskap.
-

B

- Varför blev Sverige medlem i EU just 1995? Din uppgift är att förklara detta genom att ta den svenska historien till hjälp.
- › I denna övning kan du ha användning för en lärobok i historia och webben.

Redovisa i form av ett PM.

Hur ska vi medborgare kunna veta vad som händer?

En central del i det svenska politiska systemet är offentlighetsprincipen. Den är formulerad i tryckfrihetsförordningen, en av våra svenska grundlagar.

Så här sammanfattas offentlighetsprincipen på regeringens webbplats:

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten och massmedierna – tidningar, radio och tv – ska ha insyn i statens och kommunernas verksamhet. Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt:

- Vem som helst får läsa myndigheternas allmänna handlingar (handlingsoffentlighet).
- Tjänstemän och andra som arbetar i staten eller kommunerna har rätt att berätta vad de vet för utomstående (yttrandefrihet för tjänstemän m.fl.).

- Tjänstemän har också speciella möjligheter att lämna uppgifter till massmedia (meddelarfrihet för tjänstemän m.fl.).
- Domstolsförhandlingar är offentliga, liksom beslutande församlingars sammanträden.

Källa: www.regeringen.se

Undersök:

- Vilket syfte har den svenska offentlighetsprincipen?
- Finns det någon motsvarighet inom EU?
- Hur kan medborgare i de andra EU-länderna få insyn i de politiska besluten i hemlandet?

A

Många klagomål från medborgare inom EU handlar just om bristen på insyn.

Undersök:

- Vilka argument använder de som anser att det finns brist på insyn i EU-politiken?
- Finns det förslag på förändringar? Vilka?

➤ Gör din undersökning genom att via mejl intervjua någon ledamot i Europaparlamentet. Sök även information på webben samt leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Redovisa muntligt i grupper.

B

Är jag gävlebo, svensk, europé eller världsmedborgare?

Finns det någon »vi-känsla« i Europa? Känner vi på samma sätt som amerikanerna att vi delar något gemensamt eller ...

A

Diskutera:

- Detta identifierar jag mig främst som!
- Vad kan vi européer ha gemensamt? På vilket sätt kan vi känna annorlunda inför EU jämfört med medborgarnas känsla i USA för Förenta staterna?
- Hur har man arbetat inom EU för att få medborgarna att känna samhörighet?

Undersök:

- Vilka kulturpolitiska mål finns inom EU?
- Varför stödjer man film och tv? Vad anser du om målet för detta arbete?

Diskutera:

- Tycker du att denna politik bidrar till att stärka en europeisk identitet?
- Borde det vara bestämt att en viss andel av tv-programmen ska komma från Sverige?

Undersök:

- Vad är EU Tube?
- Vad vill man åstadkomma med EU Tube?

› Sök på webben för att hitta information om EU Tube.

B

Gör en egen undersökning av film- och tv-utbudet under en vecka. Avgränsa genom att undersöka de största kanalerna, till exempel kanal ett till fem.

- Från vilka länder kommer programmen?
- Är det någon skillnad mellan public service och reklamkanalerna?
Om så är fallet vad kan det bero på?

Skriv en debattartikel utifrån en av följande två rubriker:

- Därför är det viktigt för en nation att producera egna tv-program och filmer!
- Därför är det inte viktigt för en nation att producera egna tv-program och filmer!

Hur kan min röst bli hörd i EU?

Att själv kunna påverka kan till exempel handla om att belysa en viss fråga, att få makthavarna att få upp ögonen helt enkelt.

Gör en brainstorm utifrån en eller flera av nedanstående punkter:

- Detta vill jag förändra här på skolan!
- Detta vill jag förändra i min fritidsmiljö!
- Dessa åtgärder skulle jag vilja genomföra för en bättre miljö!

Diskutera i helklass:

Är det något av det ni kommit fram till som skulle gå att förändra via:

- Kommunfullmäktige
- Riksdagen
- EU

Undersök:

- Hur kan du som medborgare påverka inom EU?

A

Arbeta i grupp. Fundera över och välj något ni skulle vilja förändra. Ni ska välja ett område där någon av EU:s institutioner har beslutanderätt.

Ni kan utgå från den tidigare brainstormen, göra en ny eller på något annat sätt komma fram till ett område ni vill förändra.

Arbeta med att presentera ert område och framför allt era argument.

Gå vidare genom att försöka påverka på något av de sätt du lärde dig i A-delen av denna uppgift!

B

Hur viktigt är det att rösta?

Genom livet röstar de flesta av oss många gånger om olika beslut; i klassrådet i skolan, i familjen om vart semesterresan ska gå, i föreningslivet och i samband med politiska val. I Sverige röstar vi vart fjärde år i kommun-, landstings- och riksdagsval. Vart femte år röstar vi dessutom om vilka som ska representera oss i Europaparlamentet, EU:s enda direkt folkvalda institution.

A

Diskutera:

- Är det en rättighet eller skyldighet att rösta när det är val?
- Varför tror du vissa väljer att rösta och andra att inte göra det?
- Är ett högt valdeltagande viktigt för att demokratin ska fungera?
- Finns det andra sätt att påverka demokratiskt än genom att rösta?

Undersök:

- Vilka är Europaparlamentets viktigaste uppgifter?
- Hur många svenska Europaparlamentariker finns det? Vilka svenska partier representerar de?

- Vad krävs för att få rösta i Europaparlamentsvalet? Skiljer det sig från riksdagsvalet?
- Europaparlamentarikerna arbetar i partigrupper. På vilka sätt skiljer sig dessa partigrupper från hur de svenska partierna fungerar?
- Hur högt var valdeltagandet i senaste Europaparlamentsvalet i Sverige och i EU som helhet?
- Hur högt var valdeltagandet i det senaste riksdagsvalet?
- Vilka medlemsländer har haft högst valdeltagande i Europaparlamentsvalet?

B

Analysera:

- Finns det någon skillnad mellan hur många som röstar i riksdagsvalen och hur många som röstar i Europaparlamentsvalen? Vad kan eventuella skillnader bero på?
- Varför har vissa länder i EU haft ett högt valdeltagande i Europaparlamentsvalet medan andra länder har ett lågt valdeltagande?
- Gör EU något för att engagera medborgarna i beslutsfattandet? Har det i så fall fått någon effekt?

Diskutera:

- Vilka tror du konsekvenserna kan bli för EU i framtiden om få väljer att rösta i Europaparlamentsvalet?
- Bör EU och medlemsstaterna göra mer för att få folk att rösta?
- Skulle du gå och rösta om det var val till Europaparlamentet idag? Motivera.

Har EU något att säga till om där jag bor?

Man kan dela upp det politiska beslutsfattandet på olika nivåer:

1. EU-nivå – EU:s institutioner
2. Nationell nivå – riksdag och regering
3. Regional/lokal nivå – landsting och kommuner

Diskutera:

- Vad tycker du att de olika nivåerna ska fatta beslut om? Varför tycker du så?
Var så konkret som möjligt! Till exempel:
”Jag tycker att alla beslut kring skolan ska tas på lokal nivå därför att...”

Undersök:

- Hur och på vilket sätt påverkar EU:s regler det som händer i din kommun?
Tycker du att det är bra eller dåligt?
- Vilka möjligheter har din kommun att påverka vad som händer i EU?
Tycker du att detta skulle behöva förändras på något sätt? Hur?

Lös uppgiften genom att kontakta någon kommunalpolitiker i din kommun och be honom/henne besvara frågorna ovan. Detta kan med fördel göras via e-post.

Gå vidare och försök att skaffa dig mer fakta kring hur Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ser på detta. Redovisa skriftligt.

Diskutera:

Vad är mer demokratiskt:

- Att beslut fattas så nära de som omfattas av beslutet som möjligt
- Att det fattas med så hög majoritet som möjligt

A

Hur demokratisk EU:s organisation är råder det delade meningar om. Det finns de som menar att EU har ett demokratiskt underskott. Undersök vilka argument de för fram för sin sak. Skriv utifrån din undersökning ett kort PM på temat: Följande åtgärder skulle göra EU mer demokratiskt!

B

Vad bestämmer EU och vad bestämmer Sverige?

Det har i historien i princip inte funnits några exempel på organisationer eller liknande som har kunnat fatta beslut mot ett lands vilja. Det gör det inte heller i vår tid utan EU får ses som en unik företeelse. Där kan beslut fattas utan att alla medlemsstater är överens och de som är emot måste foga sig.

A

Undersök:

- Hur skiljer sig begreppen; stat, land och nation?
- I vilka frågor kan EU fatta beslut mot medlemmarnas vilja? Hur går det till?
- Kan FN fatta beslut mot medlemmarnas vilja?
Om ja:
 - I vilka frågor?
 - Hur går det till?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk samt läroböcker i samhällskunskap.

Diskutera:

- Anser du att det behövs organisationer som kan bestämma över staterna?
Inom vilka områden?

B

Du har fått i uppdrag att skapa en ny organisation som i vissa frågor ska kunna fatta beslut som gäller hela världen. Organisationen ska se till hela jordens bästa.

- Hur ska denna organisation vara uppbyggd och fungera?
- Vad ska denna organisation ha makten över?
- Hur ska makten fördelas mellan organisationen och staterna?
- Hur ska den styras?
- Hur ska beslut fattas?
- Vad gör man med dem som inte vill följa fattade beslut?

Du ska presentera ditt förslag på en presskonferens inför den samlade världspresen. Det innebär att du måste fundera kring vilka frågor du kommer att få.

Du måste med andra ord slipa dina argument väl! Se också till att du illustrerar hur du tänkt med konkreta bilder på OH eller PowerPoint.

Hur lika ska vi ha det?

Stora olikheter mellan grupper eller regioner i ett land kan skapa konflikter. Därför har de flesta länder i världen någon form av fördelningspolitik där man försöker jämna ut skillnaderna. Det kan handla om att de som tjänar mest betalar lite mer i skatt eller att en region med hög arbetslöshet erbjuder företagen skatterabatter.

Diskutera:

- Är det viktigt att skillnaderna mellan dem som tjänar mest och minst är små?
- Är det viktigt att en lärare i Piteå tjänar lika mycket som en i Stockholm?

Undersök:

- Vilka mål har EU:s regionalpolitik?
- Vad är en strukturfond och vilka är dess syften?
- Vilka är skillnaderna mellan den svenska regionalpolitiken och EU:s regionalpolitik?
- Vilken funktion har den Europeiska investeringsbanken? Vem får låna?
- Vad är syftet med solidaritetsfonden?

A

Analysera:

- Vilka skulle konsekvenserna bli om man inte förde någon regionalpolitik för att försöka utjämna bland annat ekonomiska skillnader? Du kan välja om du vill ta din utgångspunkt i Sverige eller EU.

B

Vad innebär EU:s fördrag?

Till grund för hur EU är organiserat och fungerar ligger en rad fördrag. De är avtal som medlemsländerna slutit och som slår fast principerna för samarbetet.

A

Undersök:

- Vad är ett fördrag? Finns det skillnader mellan ett fördrag och en lag?
- Vilken ställning har fördragen inom EU? Måste medlemmarna följa dem?
- Hur beslutas ett fördrag inom EU?
- Sammanfatta kort det viktigaste innehållet i följande fördrag:
 - Romfördraget
 - Maastrichtfördraget
 - Amsterdamfördraget
 - Nicefördraget
 - Lissabonfördraget

Om ni kommer överens om det i klassen kan ni i grupper fördjupa er i ett fördrag var och sen redovisa för varandra i tvärgrupper.

B

Analysera:

- Vilket av fördragen har betytt mest för att stärka EU:s makt i förhållande till medlemsstaterna?

Redovisa genom ett PM, följt av ett samtal i klassen.

Före och efter Lissabonfördraget

Den 1 december 2009 trädde Lissabonfördraget i kraft. Det var under hösten 2007 som EU:s stats- och regeringschefer enades om det nya fördraget. Kravet för att ett nytt fördrag ska kunna börja gälla är att det godkänns i alla EU-länder.

Undersök:

- Sammanfatta det viktigaste innehållet.
- Två nya topp tjänster tillkom, den höga representanten och en fast ordförande i Europeiska rådet. Vilka uppgifter har dessa, hur utses de och vilka blev de första att tillträda dessa tjänster?
- Hur påverkas Sveriges riksdag av förslaget? Vad innebär subsidiaritetsprincipen?
- Vad är skillnaden mellan ett fördrag och en svensk grundlag? Vilken är överordnad?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Diskutera:

- Bör Sverige folkomrösta om nya fördrag eller ändringar i befintliga fördrag?

Undersök:

- Flera medlemsländer var osäkra på om de skulle godkänna fördraget. Vilka var de och varför var de skeptiska?
- För att gå med krävde de vissa undantag, vilka?
- Det finns även länder som fått undantag från andra fördrag än Lissabonfördraget. Vilka och vad gäller undantagen?

A

Ska medlemsländer tillåtas att ha undantag i sina avtal med EU och i så fall var går gränsen för detta? Undersök och redovisa i form av en debattartikel där du diskuterar vad du kommit fram till. Underbygg dina argument med konkreta exempel.

B

Kan allt röra sig fritt?

En av de grundläggande idéerna i EU är den om fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital.

Undersök:

- Varför är den fria rörligheten så viktig inom EU?
- Vilka typer av hinder mot fri rörlighet finns det?
- Vad innebär Cassis de Dijon-principen?
- Har det varit svårare med fri rörlighet inom något/några av de fyra områdena och i så fall varför?
- Vad gäller om du skulle vilja studera i ett annat medlemsland?

- Vad är en tredjelandsmedborgare och vilka regler för rörlighet gäller för dem?

Diskutera:

- Tycker du att rörligheten ska begränsas inom något av de fyra områdena, i så fall vilket och varför?
- Vilka konsekvenser skulle en begränsning få?

Hur fungerar EU egentligen?

Europeiska unionen är unik som organisation. Idag finns inget annat samarbete mellan självständiga stater som fungerar på samma sätt och som ger organisationen lika mycket inflytande över medlemsstaterna som EU:s.

Du har fått i uppgift att undervisa om EU:s organisation och funktion. Den grupp du möter vet i princip ingenting om EU. Det som försvårar ytterligare är att din redovisning för gruppen bara får vara 15 minuter lång och att alla punkterna nedan måste finnas med:

- Varför bildades EU?
- Hur är EU organiserat?
- Vilka funktioner har följande institutioner?
 - Europeiska rådet
 - Ministerrådet
 - EU-kommissionen
 - Europaparlamentet
 - EU-domstolen

- Vilka av institutionerna ovan anser du har mest makt i unionen?
- Hur påverkar EU Sverige?
- Hur deltar Sverige i beslutsfattandet?

Samarbeta gärna med något annat ämne i denna uppgift. Man kan till exempel bestämma att den grupp man möter bara talar engelska, tyska och/eller att presentationen ska göras i PowerPoint.

Gäller mitt körkort i Rumänien?

I vardagen är vi ofta mer intresserade av hur många brittiska pund vi får för våra svenska kronor än vilka mål den Europeiska centralbanken ska uppnå. Vi vill veta hur EU konkret påverkar oss, vad vi kan och inte kan göra.

A

På EU-upplysningens webbplats presenteras följande punkter under rubriken Du i EU:

- Arbeta och studera i ett EU-land
- Flytta och bo i EU
- Söka vård
- Handla i EU
- Påverka EU
- Resa i EU
- Dina rättigheter i EU

Övningen handlar om hur EU:s regler påverkar dig inom de olika kategorierna ovan. Vilka regler gäller till exempel om jag ska flytta till Spanien eller blir sjuk i Polen?

Gör en handbok; *Jag i EU*

Jobba i grupper som ansvarar för ett område var. Varje grupp ska beskriva det viktigaste inom sitt område. Beskrivningen ska vara kortfattad. Skriv ned de viktigaste punkterna (max en A4-sida per grupp). Alla grupper skriftliga del sätts samman och bildar handboken. Varje grupp redovisar också sin del muntligt.

Klimat, miljö och energi

Vad har EU för djurskyddspolitik?

Hur djur behandlas vid uppfödning, transporter med mera är en fråga som engagerar många. Sällan blir reaktionerna så starka från allmänheten som när mass-media visar upp djur som vanvårdas.

Diskutera:

- Är människan ett djur?
- Varför tror du att människor reagerar så starkt på bilder av djur som plågas av oss människor?
- Hur viktigt är det för dig som konsument att känna till hur djuren behandlats? Till exempel hönsen som värpt äggen du äter?

Undersök:

- Vilka generella regler finns inom EU för att skydda djur?
- Vilka speciella regler finns inom EU när det gäller värphöns?
- Vilka regler gäller vid transporter av djur? Tycker du att dessa är tillräckliga?

A

Analysera:

- Är gemensamma regler när det gäller djurskydd en förutsättning för att varor ska kunna röra sig fritt inom EU?

B

Redovisa i form av en diskussion i grupp.

Hur mycket varmare kommer det att bli i Europa?

En av vår tids mest brännande frågor är den om hur vår inverkan på miljön påverkar klimatet. Konsekvenserna av förändringar i klimatet kan bli mycket stora, detta är i och för sig något som hänt tidigare i jordens historia men aldrig med den hastighet som det sker idag. Den främsta orsaken till klimatförändringarna är utsläppen av koldioxid som bidrar till växthuseffekten som i sin tur höjer jordens medeltemperatur.

A

Undersök:

- De flesta experter är idag eniga om växthuseffekten och vår påverkan på klimatet. Det finns dock forskare som motsätter sig detta och för fram andra argument till att klimatet förändras. Vilka är deras argument?
- Vilken hållning har EU i klimatfrågan?
- Hur försöker EU åtgärda problemet?
- Vad innebär handel med utsläppsrätter? Vad tycker du om detta system?
- Hur gemensam är EU:s politik i denna fråga? Är det EU eller medlemsländerna som har mest makt i frågan?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Diskutera:

Vissa av klimatförändringarnas konsekvenser måste man anpassa sig till. Det är för sent att hinna agera. Diskutera i grupp.

- Kan det finnas en fara i att anpassa sig?
- Innebär det att man jobbar mindre för att bearbeta orsakerna?

B

Tänk dig att medeltemperaturen höjs enligt de »värsta« prognoserna. Analysera vilka konsekvenser detta skulle få för EU och dess medlemsländer. Frågorna nedan kan utgöra ramen i analysen:

- Vilka områden skulle drabbas värst?
- Vilka näringar skulle drabbas värst?
- Vilka skulle de ekonomiska konsekvenserna bli?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet. En karta med topografiska markeringar kan vara till hjälp här.

Kommer torsken att ta slut?

Att beståndet av torsk i Östersjön har minskat drastiskt under senare år är de flesta överens om. Vad som ska göras åt det är man dock oense om. Att torsken håller på att försvinna hotar både havsmiljön och fiskarnas försörjning.

Diskutera:

- Tycker du att staten ska ge stöd till fiskare som kanske inte kan försörja sig utan ekonomiskt stöd?

- Förklara skillnaderna mellan dessa.
- Vad gör EU för att bevara torsken i Östersjön? Utgå från de fyra olika delarna av EU:s fiskeripolitik.

A

Undersök:

- På 60-talet var varvs- och textilindustrin viktiga näringar i Sverige. Idag existerar de knappt. Hur hanterade den svenska regeringen detta?

Diskutera:

- En del av EU:s miljöpolitik handlar om biologisk mångfald. Hur viktigt tycker du det är att så många arter som möjligt bevaras?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Inom EU har man en gemensam fiskeripolitik. Den består av fyra delar: resurser, marknad, strukturåtgärder och avtal med länder utanför EU.

Undersök:

- De som ser biologisk mångfald som ett måste, vilka är deras argument?
- Det finns en FN-konvention som behandlar detta, vilka är argumenten där?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Du är Europaparlamentariker och vill att Europaparlamentet ska föreslå EU-kommissionen att den tar i med hårdhandskarna när det gäller fiskeripolitiken. Du ska hålla ett tal i Europaparlamentet utifrån rubriken:

- Dessa åtgärder måste vi vidta inom EU för att försäkra oss om att även kommande generationer ska få äta vildfångad torsk.

Skriv manus för talet på cirka en maskinskriven A4.

B

Vilka regler ska gälla för vår miljö?

Mycket av den miljöpåverkan vi har idag får konsekvenser långt in i framtiden. Det är också ett faktum att det som görs i ett land påverkar andra länder.

A

Diskutera:

- Har vi ett miljöansvar inför kommande generationer?

Undersök:

- Vilka mål och principer styr EU:s miljöpolitik? Sammanfatta.
- Vad är skillnaden mellan marknadsrelaterade miljöregler och miljöskyddsregler?

- Vad innebär miljögarantin?
- Vilka miljömärkningar står EU bakom och vad innebär de?
- Kan EU bestämma över vilka miljöregler medlemsländerna ska ha?

Diskutera:

- Vilka konsekvenser kan det få för den inre marknaden att länder har olika miljöregler?

B

En svår uppgift är att få människor, företag m.fl. att förändra sitt beteende. Det finns de som menar att de ekonomiska styrmedlen är de effektivaste när det gäller att förändra beteenden av olika slag. Ett exempel på en åtgärd som varit effektiv är den svenska skatten på koldioxid. Den har lett till att man slutat elda fossila bränslen i det svenska fjärrvärmenätet.

Undersök:

- Vilka ekonomiska styrmedel finns det?
- Vad innebär och hur fungerar utsläppsmarknader och utsläppshandel? Tycker du

att detta är ett effektivt sätt att handskas med miljöproblemen?

- Hur fungerar lagstiftning som styrmedel?
- Finns det andra sätt att få till stånd en förändring?
- Skriv en argumenterande text där du framför din syn på vad som är det effektivaste sättet att få till stånd en förändring på klimatpolitikens område. Var konkret med vilka åtgärder du ska vidta för att genomföra en förändring.

C

Du har fått i uppdrag att skriva EU:s framtida miljöpolicy. Tänk noga igenom vilka du anser vara de mest brännande områdena. Utgå från följande:

- De viktigaste och mest akuta miljöfrågorna idag

- Hur beslut ska fattas inom detta område. Eventuella krav på ändringar i EU:s organisation och funktion
- Få alla medlemsländer med på tåget
- Finansiering

Vad har jag på mig?

Kemikalier av olika slag är viktiga i många typer av produktion. De har dessutom ofta en stor negativ miljöpåverkan. I juni 2007 började en ny lag att gälla inom EU för registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier.

Undersök:

- Vad står Reach för?
- Vilka är förordningens viktigaste regler?
- Hur gick det till när man bestämde att införa lagen?

Diskutera:

- Vad är viktigt att veta om de produkter man konsumerar?

Undersök i grupp:

- Titta på ett plagg från var och en av er samt på någon av de elektroniska apparater ni har med er och undersök:
 - Vad är de tillverkade av?
 - Innehåller de kemikalier?
 - Var är de tillverkade?
 - Hur ska de återvinnas?
 - Har de någon form av märkning, till exempel miljömärkning, säkerhetsmärkning eller liknande? Om så är fallet, ta reda på vad detta innebär.
- Inom EU har man en CE-märkning på vissa produkter, vilka är dessa produkter och vad säger CE-märkningen?

A

Arbeta två och två. Gör en undersökning som ni redovisar i form av ett PM och/eller muntligt. Utgå från följande punkter:

- Hur ser bestämmelserna ut inom EU när det gäller handel med kläder och textilier med länder utanför EU?

- Vad skulle det innebära för oss om vi bara handlade kläder producerade inom EU?
- Vad skulle det innebära för oss om vi bara handlade kläder producerade utanför EU?
- Vad skulle det innebära i ett globalt perspektiv om vi bara handlade kläder producerade inom EU-området?

B

Vilken är den viktigaste energikällan inom EU?

Ett av EU:s energipolitiska mål är att trygga energiförsörjningen. EU-länderna har olika sätt att lösa detta. Det är till exempel stor skillnad på vilka energikällor Polen och Sverige använder.

A

Undersök:

- Vilka är de viktigaste energikällorna inom EU?
- Vilka är de viktigaste energikällorna inom Sverige?
- Vilka ger mest negativ påverkan på miljön?
- Hur förhåller sig de svenska bestämmelserna kring kärnkraften till EU:s bestämmelser?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben.

B

Skriv en debattartikel med en av följande rubriker:

- Därför bör Sveriges och övriga EU-länders kärnkraft skrotas!
- Därför bör Sveriges och övriga EU-länders kärnkraft byggas ut!

Hur mycket kan man tjäna på glödlampor?

Genom att byta ut alla vanliga glödlampor i alla svenska skolor mot lågenergilampor skulle man spara mycket pengar. Om man skulle göra detsamma på alla skolor inom EU skulle summorna bli svindlande.

Undersök:

För att göra denna uppgift i en rimlig omfattning ska vi titta på belysningen i skolans matsal. Undersök hur många lampor som finns där samt hur mycket ström de drar. Gör en uträkning på strömförbrukning per år. Räkna ut kostnaden för ett år.

Ta reda på hur många skolmatsalar det finns i Sverige. Räkna ut hur mycket ström det går och vad det kostar per år.

Hur mycket pengar skulle man tjäna på att byta till lågenergilampor? Börja som ovan med den egna skolan.

› I denna uppgift krävs att du söker information på många olika håll, vaktmästaren eller de som arbetar i köket kan säkert svara på flera frågor. Du kanske måste kontakta din matematik- eller fysiklärare när du gör dina beräkningar. Webben är också en bra informationskälla här.

Diskutera:

- Tror du att en organisation som EU kan bidra till att förändra människors energi-användning? Varför? Varför inte?

A

EU har satt upp som mål att minska energikonsumtionen med 20 procent fram till 2020. Effektivare energianvändning är viktigt för att nå det målet. EU har därför bland annat infört

regler om ekodesign. Undersök vad ekodesign innebär och vilka konsekvenser det fått för Sverige. Redovisa i form av ett PM.

B

Hälsa och trygghet

Vad gör EU för att motverka diskriminering?

Diskriminering i alla former är något som varit i fokus under senare år. Många utsatta grupper kan vända sig till en ombudsman om de känner sig diskriminerade. Ombudsmannen ska bevaka deras intressen.

Undersök:

- Vad betyder begreppet diskriminering?
- Vilka regler gäller för att man ska ha diskriminerat någon, i Sverige och i EU?
- Vad gör EU för att motverka diskriminering?

› Sök information på webben.

Bör EU införa ett system med diskrimineringsombudsmän liknande det i Sverige? Undersök det svenska systemet och diskutera frågan i en debattartikel.

A

B

Hur länge kan man vara hemma med barnen?

I Sverige är föräldraledigheten idag 480 dagar per barn. I samband med att man fått barnet får man, utöver dessa dagar, 10 dagar med tillfällig föräldrapenning så att båda föräldrarna kan vara hemma samtidigt. Varje förälder har 60 dagar som är reserverade för honom/henne; dessa dagar kan man inte överlåta till den andra. Om en förälder väljer att inte ta ut någon ledighet alls kan den andra alltså vara hemma i 420 dagar. I Sverige är det fortfarande vanligt att mammorna tar ut fler föräldradagar än papporna.

A

Diskutera:

- Är det viktigt att båda föräldrarna stannar hemma med barnen?
- Vad tror du att det beror på att så många pappor väljer att inte stanna hemma med sina barn?
- Tycker du att det är bra att vissa dagar är »öronmärkta« för en förälder?

Undersök:

- Vad är mammaledighet?
- Vilka är EU:s gemensamma minimiregler för föräldraledighet?
- Hur stor andel av Sveriges pappor tar ut föräldraledighet? Hur många dagar tar de ut i genomsnitt? Jämför detta med ett par andra EU-länder. Om det finns skillnader, vad kan de bero på?

B

Som medborgare i EU har du sneplat på det svenska systemet för föräldraledighet och tycker att det borde införas i hela unionen.

- Hur skulle du gå till väga för att försöka påverka EU i denna riktning?
- Vilka argument skulle du använda?

Redovisa i form av ett debattinlägg, muntligt eller skriftligt. Fråga ett redovisas separat.

Kan Sverige ha kvar Systembolaget?

Ett av de befintliga monopolen i Sverige är det svenska Systembolaget. Ett monopol innebär att det bara finns ett företag som säljer en viss vara. Importen av alkohol är idag fri men försäljningen i Sverige får fortfarande endast ske via Systembolaget.

Diskutera:

- Vilka är för- respektive nackdelarna med det svenska Systembolaget?
- Tycker du att Systembolaget ska behållas eller avskaffas?

Undersök:

- Det är förbjudet med monopol inom EU. Systembolagets monopol har trots detta godkänts av EU. Förklara varför Sverige fått detta undantag för just Systembolaget.

- Hur stor del av den svenska alkoholkonsumtionen kommer från alkohol som privatimporterats från något av de andra medlemsländerna?
- Hur ser EU:s strategi ut för att minska alkoholmissbruket?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben.

A

Ta reda på mer om Rosengrenmålet eller Franzénmålet.

- Varför dömde EU-domstolen som den gjorde?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

B

Vem ska stoppa trafficking?

En stor del av traffickingproblematiken handlar om sexhandel av olika slag. I en del av unionens medlemsländer är prostitution tillåtet. I Sverige är det olagligt att köpa, men inte att sälja, sexuella tjänster. Man brukar säga att köparen är kriminaliserad.

A

Diskutera:

- Ska prostitution tillåtas?
- Om man inför ett förbud, vad ska i så fall förbjudas: köpandet, säljandet eller bådadera?
- Bör EU ha gemensamma regler kring prostitution?

Ett stort problem i Europa och världen är trafficking.

Undersök:

- Vad innebär människohandel, eller trafficking som det ofta kallas?

- Finns det speciella straff för detta i Sverige?
- Hur påverkar den fria rörligheten denna verksamhet?
- Vad är Europol samt vilka uppgifter och befogenheter har det?
- Varför kan det vara svårt att ha en gemensam polisstyrka? Undersök synen på polisens ställning i Sverige.

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk eller läroböcker i samhällskunskap.

B

I USA har varje delstat en egen polisstyrka. Utöver det finns det en polisorganisation som har rätt att verka i alla delstater - FBI. Undersök vilka uppgifter och befogenheter FBI har. Skriv en ledare utifrån en av följande två rubriker:

- Därför bör EU ha ett eget FBI!
- Därför bör EU inte ha ett eget FBI!

› Hur en ledare ska läggas upp kan du få information om i din lärobok i samhällskunskap eller på webben. Läs några ledare i en eller några tidningar för att se hur man skriver denna typ av text.

C

Du har blivit inbjuden till en konferens för att tala om EU och trafficking. Skriv talet och håll det för din klass, tre till fem minuter kan vara lagom. Ämnet ska vara ett av två alternativ.

- EU är en förutsättning för att bekämpa trafficking.
- EU är ett hinder för att bekämpa trafficking.

Hur viktigt är det att kunna vara anonym?

Vårt högteknologiska samhälle har skapat massor med nya möjligheter men också en del problem. Ett av dessa är den stora möjligheten att lägga upp listor och sprida namnuppgifter på webben.

Diskutera:

- Spelar det någon roll för dig om uppgifter om dig sprids på webben?
- Tycker du att det är viktigt att kunna vara helt anonym när man surfar på webben? Varför? Varför inte?
- Vilka är för- och nackdelarna med kameraövervakning på offentliga platser?

Undersök:

- Vilka gemensamma regler finns inom EU för skydd av personuppgifter?
- När får man samla in personuppgifter enligt EU:s regler? I vilka fall tycker du att man ska få samla in personuppgifter?

A

Kameraövervakning på offentliga platser har blivit allt vanligare. I vissa europeiska storstäder täcks nästan varenda gata i innerstaden av kameror, vilket underlättar brottsbekämpningen. Vissa anser att det vore bra om arbetsgivare kunde övervaka sina anställda för att hindra dem från att missköta sitt arbete.

Undersök:

- Vilka argument finns för ökad övervakning?
- Vilka argument finns mot ökad övervakning?

➤ Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Skriv en argumenterande text utifrån en av nedanstående rubriker:

- Därför bör kameraövervakning på svenska arbetsplatser tillåtas!
- Därför bör kameraövervakning på svenska arbetsplatser inte tillåtas!

Dela in klassen i två delar, en som är för ökad övervakning och en som är emot. Debattera frågan.

B

Hur länge orkar man arbeta?

Att komma överens om arbetstidens längd har historiskt sett varit en viktig tvistefråga mellan arbetstagare och arbetsgivare. Till exempel har frågan om hur lång en arbetsdag ska vara diskuterats länge och debatten fortgår än idag.

A

Undersök:

- Hur ser EU:s arbetstidsregler ut? Gör en sammanfattning i punktform.

Diskutera:

- Hur ser du på detta? Är det bra regler eller vill du ändra på något?
Redogör för vad du vill ändra och varför.
-

B

Analysera:

- Var tycker du att regler om arbetstider ska bestämmas:
 - Av EU?
 - Av riksdag och regering?
 - Genom fackliga kollektivavtal?
 - Som ett personligt avtal mellan arbetstagare och arbetsgivare?

Redovisa i form av ett PM.

EU och omvärlden

Vem ska få asyl?

Människor som inte känner sig trygga i sitt eget hemland måste ibland fatta beslutet att lämna sitt land och bosätta sig i säkerhet. Vart kan de bege sig och vad krävs för att de ska få bosätta sig där?

Undersök:

- Vad betyder begreppet asyl?

Fundera själv:

- Vilka skäl tycker du ska finnas för att man ska få asyl? Var så konkret som möjligt.

Bilda en grupp och diskutera vilka skäl som ska vara godtagbara för att få asyl. Skriv gemensamt ihop era asylskäl. Diskutera i klassen.

Undersök:

- När är man flykting enligt Genèvekonventionen? Diskutera eventuella skillnader mellan er skrivning och Genèvekonventionens.
- Vilka ska skälen vara för att man ska kunna få asyl i en medlemsstat inom EU?
- Var i EU:s organisation fattar man beslut om asylpolitiken? Hur går det till?

A

Hur viktigt anser du att det är att EU har en gemensam hållning kring asylpolitiken? Skriv ned dina argument för eller emot. Diskutera i klassen och lista för- och motargument.

Analysera:

- Vilka kan konsekvenserna bli om EU har en helt gemensam asylpolitik med samma regler?
- Hur påverkar den fria rörligheten EU:s asylpolitik?

B

En lathund är en lättöverskådlig manual över det viktigaste man bör känna till för att klara av något. Ett recept är en form av en lathund.

- Gör en lathund för asylsökande till EU.

C

Ska EU ha en egen armé?

Inom EU finns idag tretton snabbinsatsstyrkor. Sverige är delaktigt i den nordiska snabbinsatsstyrkan, Nordic Battle Group.

A

Undersök:

- Vilken funktion har snabbinsatsstyrkorna?
- Vilken uppgift har Sverige i den nordiska insatsstyrkan?
- I Lissabonfördraget finns en bestämmelse som heter Solidaritetsklausulen. Vad innebär den och vilka konsekvenser kan den få för Sveriges del?

Samtliga EU:s medlemsländer utom Cypern, Finland, Irland, Malta, Sverige och Österrike är medlemmar i NATO.

Undersök:

- Vad är NATO? Gör en kortfattad presentation.
- Vilken relation har EU och NATO? Samarbetar de?

› Information kan du hitta på NATO:s hemsida eller genom att söka information på webben.

Diskutera:

- Bör EU ha ett gemensamt försvar enligt dig?

B

EU:s historia börjar strax efter andra världskriget. Då startade sex länder ett samarbete om kol- och stålproduktion. Det viktigaste motivet till samarbetet då var att säkra freden i Europa.

Hur framgångsrikt anser du att EU varit som fredsbevarare? Ta ställning till om

EU haft stor eller liten betydelse för freden i Europa efter andra världskriget. Undersök och redovisa i form av en debattartikel där du diskuterar vad du kommit fram till. Underbygg dina argument med konkreta exempel.

Kan alla vara med i EU?

Med tiden har EU vuxit för att idag omfatta 27 medlemsländer. I dagsläget finns det flera officiella kandidatländer som ansöker om att bli medlemmar i unionen. Att vara ett officiellt kandidatland innebär att man förhandlar om ett medlemsavtal med EU som måste godkännas av alla inblandade parter.

Diskutera:

- Finns det någon gräns för hur många medlemmar EU kan ha i framtiden?
- Vilka krav skulle du ställa på ett land som vill bli medlem om det var du som fick besluta om nya medlemmar?
- Jämför dina krav med EU:s krav.
- Var går gränserna för Europa enligt dig?

Undersök:

- Vad innebär det att vara ett kandidatland?
- Hur går det till när ett land blir medlem; från initiativ till beslut?
- Hur går det till om ett land vill lämna unionen?
- Hur definieras Europa geografiskt och politiskt?
- Hur ser EU:s definition ut och hur påverkar den vem som kan bli medlem i EU?

A

Idag består EU av 27 självständiga medlemsländer. Vissa tycker att EU i framtiden ska bli en så kallad federation. USA är ett exempel på en federation där 50 delstater tillsammans bildar landet USA (USA = United States of America, Amerikas förenta stater).

- Argumentera kring för- och nackdelar med att EU skulle bli en federation.

Redovisa i form av ett PM. Ta ställning utifrån resultaten i PM:et och genomför en debatt i klassen mellan förespråkare och motståndare.

B

Hur stort är biståndet från EU?

En stor del av det totala biståndet i världen kommer från EU och dess medlemsländer. Det består av såväl akut katastrofhjälp som mer långsiktigt arbete med att till exempel bekämpa fattigdomen.

A

Undersök:

- Hur stort är det svenska biståndet i euro och år?
- Hur stort är biståndet från EU i euro och år?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben.

Diskutera:

- Hur mycket tycker du att Sverige ska ge i bistånd?
- Hur mycket tycker du att EU ska ge i bistånd?
- I vilken form anser du att bistånd ska ges?
- Vilka krav bör ställas på de länder som mottar bidrag?

Undersök:

- Hur kompletterar EU:s bistånd medlemsländernas?
- Vilket är det prioriterade målet för biståndet och vad innebär det?
- Hur stort är Sveriges bistånd direkt till utvecklingsländerna samt via EU?
- Vilka uppgifter har Echo?
- Vad är Cotonouavtalet?
- Vad är innebörden i de tre delar Cotonouavtalet består av?

B

Undersök:

- Vilken form av bistånd är vanligast? Finns det några skillnader mellan det svenska biståndet och EU:s?
- Vilken form av bistånd är effektivast enligt dig? Undersök och redovisa i form av en debattartikel där du diskuterar vad du kommit fram till. Underbygg dina argument med konkreta exempel.

Ska det krävas visum av dem som vill resa in i EU?

I dag är det fritt för medlemsländernas medborgare att resa mellan länderna i unionen. Däremot krävs det ofta visum av besökare från länder utanför EU som vill komma hit.

Undersök:

- Vad är syftet med visum?
- Undersök något land vars medborgare behöver visum till Sverige. Varför behöver dessa medborgare visum till Sverige?

› *Migrationsverket kan ge information om detta: www.migrationsverket.se*

- Det finns de som anser att visum till EU-området bör avskaffas. Vilka är deras argument?

› *Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.*

Diskutera:

- Bör visum till EU avskaffas?
- Är det en mänsklig rättighet att fritt få resa vart man vill?

Inom EU är det bara Schengenländerna som har gemensamma regler när det gäller visum.

Undersök:

- Vad är bakgrunden till och syftet med Schengen?
- Vilka länder deltar? Varför deltar inte alla EU-länder?
- Vilka regler har Schengen för medborgare i länder utanför EU?

› *Sök information på webben.*

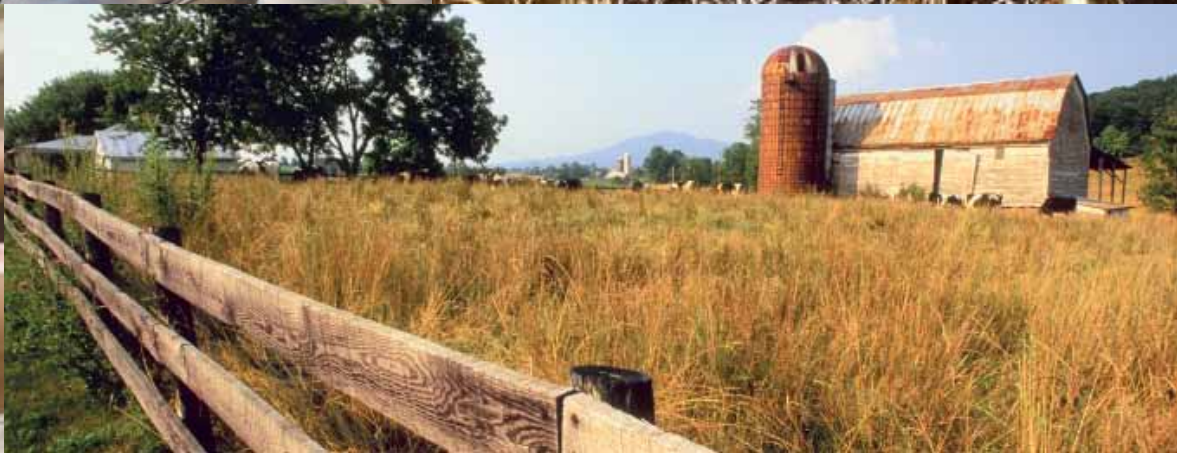
A

Ett av världens största invandringsländer, USA, har haft olika regler när det gäller visum till det egna landet. Undersök dessa och vilka konsekvenser de har fått.

Ta utifrån vad du nu vet ställning för eller mot visum till EU. Anteckna dina argument och diskutera med dina klasskamrater.

B

Ekonomi och konsument

Varför handlar länder med varandra?

Genom historien har inställningen varierat till hur fri handeln mellan länder ska vara, från skydd av den egna industrin genom tullar till frihandel utan begränsningar.

Undersök:

- Vilken kritik riktas mot EU:s tullar och subventioner?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

Diskutera:

- Vad anser du om detta?

Undersök:

- På 1800-talet formulerade David Ricardo en teori som visade att alla länder tjänade på att handla med andra länder, teorin om komparativa fördelar. Förklara kortfattat vad den går ut på.

› Sök information på webben.

- Vad innebär det att EU är en tullunion?
- Vilka varor beviljas tullfrihet inom unionen?
- Vad innebär EES-avtalet?
- Vad är WTO?
- Vad innebär antidumpning?
- Vilka avtal gäller mellan utvecklingsländerna och EU?

A

Analysera:

- Vilka konsekvenser skulle det få för EU om man slopade tullarna mot omvärlden?

Redovisa i form av ett PM.

B

Reklam för alla?

Det finns olika ståndpunkter när det gäller reklam. Vad ska vara tillåtet? Vad ska inte vara tillåtet? I vår globaliserade värld kan det vara svårt att stänga reklam ute enligt de principer som gäller i det egna landet.

A

Fundera först själv och diskutera sedan i grupp:

- Ska all reklam vara tillåten?

Vilseledande reklam är förbjuden inom EU. Vissa varugrupper har egna reklamregler.

- Vilka är kriterierna för att reklam ska anses vara vilseledande?
- Vissa varugrupper omfattas av speciella bestämmelser; vilka och varför?
- Var och hur fattas beslut kring dessa frågor i EU:s organisation?
- Hur omfattas tv-sändningar av regler kring den fria rörligheten?

Vissa länder har behållit egna bestämmelser när det gäller reklam. Sverige har till exempel kvar ett förbud mot reklam riktad till barn.

- Vilka problem, sett med EU:s ögon, kan det medföra att länder har olika regler kring detta?
- Trots att Sverige har ett förbud mot reklam riktad till barn kan svenska tv-tittare dagligen se sådan reklam. Hur går det till?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Mediearkivet.

B

Sverige har en mer restriktiv alkoholpolitik än vad som gäller generellt inom EU. Det innebär bland annat att reklam för alkohol inte varit tillåten i landet. Denna hållning har inte accepterats inom unionen.

- Undersök turerna kring detta: Vad har hänt? I vilka instanser har detta behandlats? Vilka regler gäller idag? Vad anser du om detta?

Analysera:

- Är nationella bestämmelser om begränsningar av reklam förenligt med den fria rörligheten?

Vad ska jordbruket få kosta?

Ungefär 45 procent av EU:s budget går till jordbrukspolitiken. Det är en mycket omdebatterad politik inom unionen.

Fundera själv:

- Tycker du att det är viktigt att Sverige har en egen livsmedelsproduktion? Varför/varför inte?
- Tycker du att det är viktigt att EU gemensamt har en egen livsmedelsproduktion? Varför/varför inte?

Undersök:

- Hur många EU-medborgare i procent är sysselsatta inom jordbruket? Hur många är det i Sverige?
- Vilka är målen med EU:s jordbrukspolitik?
- Hur mycket är de 45 procenten av EU:s budget i pengar?

A

Tänk dig att två Europaparlamentariker ska hålla var sitt tal i Europaparlamentet. Den ena förespråkar EU:s nuvarande jordbrukspolitik med dagens kostnader. Den andra är motståndare och vill minska kostnaderna. Du är deras talskrivare och det är din uppgift att produ-

cera så slagkraftiga tal som möjligt tal åt dem. Du ska alltså lyfta fram argument som stödjer deras respektive ståndpunkt.

Ett alternativ kan vara att ni delar klassen i två delar som förbereder och håller var sitt tal.

B

Hur ser svenska politiker på detta? Undersök ett par riksdagspartiers ståndpunkter i denna fråga. Välj ett från vardera politiskt block. Kontaktuppgifter finns på riksdagens hemsida www.riksdagen.se.

Redovisa i form av ett PM.

C

Ska Sverige införa euron?

EMU står för ekonomisk och monetär union och i dagsläget är det sjutton av EU:s medlemsländer som fullt ut deltar och har infört euron som valuta.

A

Undersök:

- Vad är syftet med EMU?
- Vilket är innehållet i EMU: s tre etapper?
- Vad är skillnaden mellan fast och rörlig växelkurs?
- Vilka krav måste länderna uppfylla för att kunna delta i EMU?
- Vad innebär Stabilitetspakten? Vad kan hända om medlemmarna inte sköter sig?
- Vilka uppgifter har ECB? Hur styrs ECB, vem bestämmer på banken?

- Sverige är med i etapp 1 och 2 av EMU men inte i etapp 3. Varför?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk eller läroböcker i samhällskunskap.

Diskutera:

- Tycker du att Sverige ska gå med fullt ut i valutaunionen?
-

B

Enligt ett synsätt skulle medlemskapet i EMU innebära att det nationella självbestämmandet minskar mer i och med detta än själva EU-medlemskapet.

- Vilka argument finns för respektive mot detta synsätt?

Förbered argument inför en diskussion.

Monopol eller inte?

En del tycker att det kan vara motiverat med monopol i vissa sammanhang medan andra anser att det aldrig kan motiveras. Synen på monopol är liksom så mycket annat en ideologisk fråga.

Undersök:

- Vad betyder begreppen monopol, oligopol och fri konkurrens?
- Vilka negativa effekter brukar man säga att monopolsituationer får?
- Inom vilka områden finns det fortfarande monopol i Sverige idag?
- Är det möjligt för Sverige att ha kvar sina monopol som ett medlemsland i EU?
- Var i EU:s organisation behandlas frågor om monopol och konkurrens?
- Om du tycker att konkurrensen åsidosätts vart kan du vända dig för att påtala detta?

› För att lösa denna uppgift kan du använda webben, något uppslagsverk samt läroböcker i samhällskunskap.

Diskutera:

- Tycker du att det finns områden där monopol är att föredra? I så fall vilka och varför? Vem ska ha kontrollen över monopolet; staten eller privata ägare?
- Finns det något av de befintliga monopolen du tycker ska vara kvar? I så fall vilket/vilka och varför?

A

I Sverige avskaffades apoteksmonopolet den 1 juli 2009. Det har funnits och finns fortfarande olika åsikter om detta var ett bra eller ett dåligt beslut. Dessa olika åsikter kan man till exempel finna hos de politiska partierna.

Undersök:

- Vilka argument framförde de som var för respektive emot apoteksmonopolet?
- Har dessa förhoppningar alternativt farhågor besannats?

- Finns det ideologiska kopplingar till de olika ståndpunkterna och i så fall hur ser de ut?

› Sök information på webben och leta artiklar i Presstext och Medicarkivet.

Vad tycker du själv? Redovisa genom ett PM och en diskussion i klassen.

B

Hur vet jag att köttfärsen är färsk?

Media rapporterar ibland om fusk med livsmedel i Sverige. Det har till exempel kommit fram att vissa matbutiker manipulerat med bäst före datum på kött.

A

Undersök:

- Hur ska livsmedel märkas inom EU?
- Vilka regler gäller för livsmedelshygien?
- Vem kontrollerar att reglerna för livsmedelshygien följs? Vad händer om någon inte följer reglerna?
- Inom unionen har man också infört standarder på vissa livsmedel. Vad betyder det? Ge något exempel på hur en sådan standard kan se ut.

Något som diskuterats mycket är de olika tillsatser som finns i livsmedel, till exempel färgämnen och sötningsmedel. De tillsatser som godkänts av EU gäller på den inre marknaden. Det kan till exempel innebära att ett färgämne

som varit förbjudet i Sverige automatiskt blir tillåtet om det är det i något annat land.

Diskutera:

- Hur medveten är du om de olika tillsatser som finns i din mat? Tycker du det är viktigt att veta detta?
- Finns det någon information om vad som finns i skolmaten? Tycker du att det alltid borde framgå vad skolmaten innehåller? I så fall hur skulle den informationen se ut och presenteras?
- Ska EU eller medlemsländerna bestämma över kraven på livsmedel?

Undersök:

- När får man tillföra tillsatser i maten?

B

När man lagar mat hemma kan man kontrollera vad man äter i och med inköpen. I skolan däremot är det svårare. Uppgiften här är att undersöka skolmaten i din egen skola utifrån följande:

- Vilket näringsvärde har maten i genomsnitt?
- Hur många kalorier innehåller en vanlig portion?
- Vilka tillsatser finns i maten?
- Varifrån kommer råvarorna?

- Hur stor andel av råvarorna är ekologiska?
- Vad kostar en portion i genomsnitt?

Sammanfatta vad du kommit fram till. Är det något du skulle vilja ändra på?

Redovisa i form av en debattartikel där du diskuterar vad du kommit fram till. Underbygg dina argument med konkreta exempel.

Betalar man samma skatt i alla EU-länder?

Skatter har under historiens gång funnits i många olika former. I takt med att staten blivit större och mer organiserad har den tagit på sig allt fler uppgifter som till exempel försvar, skola och sjukvård. Skatterna har blivit viktiga för att kunna finansiera dessa verksamheter.

Undersök:

- Vad är skillnaden mellan direkt skatt och indirekt skatt?
- Vad är skillnaden mellan proportionell skatt och progressiv skatt?

› Här kan du använda en lärobok i samhällskunskap, ett uppslagsverk och webben.

Diskutera:

- Hur stor del av din inkomst tycker du det är rimligt att betala i skatt?

Undersök:

- Kan man sätta högre skatt på en vara från ett annat medlemsland än på en vara från det egna landet?
- Vad är moms?
- Hur ser EU:s gemensamma momsregler ut?
- Varför har EU gemensamma regler just på detta område?
- Vilket land i unionen har högst respektive lägst moms?
- Om jag köper en bil i Tyskland, vilken moms får jag då betala?
- I Sverige har vi tre olika momssatser; 6, 12 och 25 procent. Förklara hur de olika momssatserna används.
- På vilka varor har man gemensamma regler för punktskatt?

A

Kan man i framtiden tänka sig att medborgarna betalar skatt direkt till EU? Undersök om det finns planer på detta. Vad tycker de svenska riksdagspartierna? Kontakta ett parti från vardera politiskt block. Vad tycker du själv om detta?

Redovisa muntligt genom en diskussion i grupp.

B

DIN GUIDE TILL EU-UNDERVISNING vänder sig till dig som undervisar om EU på grundskolans senare del och på gymnasiet. Handledningen innehåller övningar som stimulerar eleverna till att ta reda på fakta men också till diskussion, analys och fördjupning. Övningarna behandlar bland annat klimatfrågan, Sverige i EU och vilka möjligheter man har att påverka EU. Du och eleverna hittar det mesta av faktaunderlaget till övningarna på EU-upplysningens webbplats.

Övningarna är skrivna av Mats Andersson i samarbete med EU-upplysningen. Mats är erfaren samhällskunskapslärare och har tidigare bland annat arbetat med att utveckla pedagogiskt material åt Forum för levande historia.

Fler källor till EU-information

Förutom EU-upplysningen finns flera andra aktörer som erbjuder EU-information och pedagogiskt material till nytta för lärare och elever. Nedan tar vi upp några av de viktigaste.

EU-kommissionen i Sverige

www.ec.europa.eu/sverige EU-kommissionens representation har en omfattande webbplats med bland annat fakta och nyheter om EU och kommissionens roll i samarbetet. De kan till exempel hjälpa till med information om varför EU-kommissionen lägger förslag och vad man vill uppnå med förslagen.

Europa Direkt

www.europa.eu/europedirect EU-kommissionen har ett nätverk av kontor för EU-information runt om i Europa. Ett tjugotal kontor finns i Sverige. De hjälper till med kunskaps-spridning om EU och anordnar olika aktiviteter.

Europaparlamentets informationskontor i Sverige

www.europaparlamentet.se Europaparlamentet har mycket information både på webben och i broschyrer om Europaparlamentets roll i EU:s beslutsprocess. De kan även hjälpa till med kontaktuppgifter till de svenska Europaparlamentarikerna.

GR Upplevelsebaserat lärande

www.grul.se GR Upplevelsebaserat lärande har tagit fram många inspirerande simule-

ringar och rollspel om EU för skolan. De flesta kan du som lärare ladda ner kostnadsfritt från deras webbplats om du registrerar dig som användare.

Riksdagen

www.riksdagen.se Riksdagen har en omfattande webb där det bland annat redogörs för det arbete som sker i anknytning till medlemskapet i EU. Här finns också resurser riktade till skolan.

Regeringen

www.regeringen.se Regeringen representerar Sverige i EU och har omfattande och aktuell webbinformation om regeringens arbete i EU.

Sveriges kommuner och landsting (SKL)

www.skl.se Sveriges kommuner och landsting bevakar EU-frågor utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv. På SKL:s webbplats finns mycket information om hur EU påverkar din kommun.

Utbildningsradion (UR)

www.ur.se Utbildningsradion har bland annat tagit fram och sammanställt en mängd filmklipp om EU för undervisningen utifrån olika teman.